

Ἐλαφρὸς ἀναστεναγμός ἐνθ' ἄν.: Ἄσμ.

Τ' ἀναστεναγματάκι μου χαλάει δὲ σ' τὰ κἄνω,
φίδι νὰ γίνουν νὰ σὲ φάν' εἰς τὸν κόσμον τὸν ἀπάνου
Κάρυστ.

Τ' ἀναστεναγματάκι μου, τὴ λαύρα τῷ σ' κωθιῷ μου
μὴ τήνε δώσης, γιὰ ραβὴ, τῷ δουδουμάνηδῷ μου
(δουδουμάνηδω = ἐχθρῶν) Κρήτ.

ἀναστεναγμός ὁ, σύνηθ. ἀναστεναγμός Κρήτ. Κύπρ.
Χηλ. — Λεξ. Πρω. Δημητρ. ἀναστεναγμός Α.Κρήτ. Νίσυρ.
ἀναστεναγμός Μεγίστ. — ΚΠαλαμ. Ἀσάλ. ζωή' 153 ἀνα-
στεναγμός Νάξ. ἄναστεναγμός Κύπρ. Πελοπ. ἀναστε-
ναγμός τό, Νίσυρ.

Τὸ μεσν. οὐσ. ἀναστεναγμός. Τὸ ἀναστεναγμός
καὶ παρὰ Γερμ. Τὸ ἀναστεναγμός καὶ ἐν Ἑρωτοκρ. Α 103
(ἐκδ. ΣΞανθοῦδ.) «μὲ πόνους καὶ ἀναστεναγμούς ἐπέργαν
ὁ καιρὸς του».

Στεναγμός ἐνθ' ἄν.: Ἄσμ.

Χάρε, ποῦ παίρνεις τὲς ψυχές, πᾶρε τοαὶ τὴ δική μου
νὰ πάρουνε οἱ πόνοι μου τὸ οἱ ἀναστεναγμοὶ μου
Πάρ. (Λεῦκ.)

Τ' ἀναστεναγματάκι μου κ' οἱ -γ-ἀναστεναγμοὶ μου
θεοῖα καὶ φίδι γίνονται καὶ τρώνε τὸ κορμί μου
Κρήτ.

Ἐνθ' ἐπέρουν ποταμὸ καὶ διάβαινα γεφύρι
καὶ ἄκουσα σὰ ἄναστεναγμὸ καὶ σὰ μουρμουρισιῶνα
Πελοπ.

Τ' ὦχου καὶ τ' ἀναστεναγμὸ ἀντάμα περπατοῦσι
(μοιρολ.) Νίσυρ. Συνών. ἀναστένναγμα, στεναγμός.

ἀναστενάζω κοιν. καὶ Πόντ. (Κερασ. Οἶν. Ὁφ.
Τραπ. Χαλδ. κ. ἄ.) ἀναστινάζου βόρ. ιδιῶμ. ἀναστενάζω
Ἀμοργ. Ἀνδρ. Δαρδαν. Θήρ. Ἰων. (Κρήν.) Κάμπ. Κέως
Α.Κρήτ. Κύθν. Νάξ. (Ἀπύρανθ.) Νίσυρ. ἀναστινάζου
Θράκ. (Αἰν.) Ἰμβρ. Λέσβ. Σάμ. ἀναστενάσσω Κρήτ.
ἄναστενάζω Θήρ. Θράκ. (Σαρεκκλ.) Ἰκαρ. Νίσυρ. Ρόδ. Τήλ.
ἄναστενάττω Ἀστυπ. ἀναστινῶ Καπ. (Ἀνακ. Μαλακ.)

Τὸ ἀρχ. ἀναστεινάζω.

Στενάζω ἐνθ' ἄν.: Αὐτὸς ὅλο ἀναστινάζει. Γιατί, παιδί
μου, ἀναστινάξεις; κοιν. Ντό βαθέα ἐνεστέναξεν! (πόσον
βαθέως ἀναστινάξεν!) Τραπ. || Παροιμ.

Ἀναστινάζει καὶ δειπνᾷ, κλαίει καὶ γιοματίζει
(ἐπὶ τοῦ ἀναξίως τάλαιπωρουμένου) ἸΒενιζέλ. Παροιμ.²
12,150. || Ἄσμ.

Ἀναστινάζω, βγαίν' ἄχνος, μέσα γιὰ ἐρνεὶ ἡ λαύρα,
ἀπ' τὴ γαρδιά μου βγαίνουνε τὰ σύννεφα τὰ μαῦρα
Κρήτ.

Ἀναστινάζω καὶ πετῶ αἷμα 'πὸ τὴν καρδιά μου
Νίσυρ.

Νυχτώνει, ξημερώνει, δὲν εἶναι βολετὸ
νὰ μὴν ἀναστινάζω, τὸ ἄχ νὰ μὴν τὸ πῶ
Δαρδαν.

Βρέχουν, χιονίζουν τὰ βουνὰ κ' οἱ κάμποι χαλαζώνουν
κ' ἡ θάλασσα ταράζει κ' ἡ γῆς ἀναστινάζει
Μακεδ. (Σιάτ.) — Ποίημ.

Σ' τοὺς κάμπους ἀναστινάξα κ' εἶπα δυὸ τραγουδάκι
καὶ ὅλα τὰ δέντρα ἐμάρανα καὶ ὅλα τὰ λουλουδάκια
ΚΚρυστάλλ. Ἔργα 1,243. Συνών. ἀναστεινάζω 2.
Μετοχ. ἀναστιναγμένος 1) Ὁ ἄγιος νὰ ἀναστινάξη Κρήτ.:
Ἀκουε μὲ γλῶσσα τήνε βγάνει πρωὶ πρωὶ, ἄμε, μωρέ,
ἀποπαέ, ἀναστιναγμένε! 2) Δυστυχῆς Κρήτ.: Ἄσμ.

Ἀφῆσ' με, γρά μου, ἄφῆσ' με τὸν κακαποδομένο,
μὰ γὼ δὲν εἶμαι γιὰ δουλειὰ ὁ ἀναστιναγμένος.

ἀναστενάριζα τά, Θράκ. ἄναστενάριζα Θράκ.

Ἐκ τῆς προθ. ἀνά καὶ τοῦ μεσν. οὐσ. ἀναστενάριον.
Πβ. ΝΒέην ἐν Βυζαντ. 1909 σ. 48-50, ΝΠολίτ. ἐν Λαο-
γραφ. 1 (1909) 343. Κατὰ ἸΒογιατζίδ. ἐν Ἀθηνᾶ 29 (1917)
Λεξικογρ. Ἀρχ. 81 ἐκ τοῦ ἐπιθ. στρηνάρις.

Δαιμονόληπτοι γυναῖκες ἢ ἄνδρες, οἱ ὅποιοι κατὰ τὴν
ἐορτὴν ἀγίου τινὸς καταλαμβάνονται ὑπὸ ἐνθουσιασμοῦ
ὡς ἄγνοι καὶ χορεύουν μετ' ἀλλαλαγμῶν φέροντες κωδο-
νοφόρους ἐρυθροὺς ἐπενδύτας. Περὶ τούτων λέγεται ὅτι
«τοὺς ἐπίασε ὁ ἄγιος». Πβ. Σύνοψ. Χρον. (ἐκδ. ΚΣάθα
Μεσν. Βιβλ. 7,371) «συναθροίσαντες δαιμονολήπτους, οὓς
ἀσθενάρια τινες ὀνομάζουσι».

ἀναστένω, ἀναστήνω Βιθυν. Ἰων. (Σμύρν.) Κεφαλλ.
Πάρ. Πελοπ. (Λακων.) — Λεξ. Πρω. ἀναστήν-νω Κύπρ.
ἀναστήνω Ἀμοργ. Ἀνδρ. Θήρ. Κύθν. Νίσυρ. Σίφν. Τήν.
Χίος ἀναστήνω Ἰμβρ. Λέσβ. Σάμ. ἀναστένω κοιν. καὶ
Πόντ. (Ἀμισ. Ἀργυρόπ. Κερασ. Κοτύωρ. Ὁφ. Σάντ.
Τραπ. Χαλδ.) ἀναστέν-νω Ἀπουλ. Κύπρ. ἀναστένου βόρ.
ιδιῶμ. καὶ Τσακων. ἀναστένου Τσακων. ἀναστένω Α.Ρου-
μελ. (Σωζόπ.) Ἰων. (Κρήν.) Κάμπ. Κεφαλλ. Α.Κρήτ. Τήλ.
Χίος κ. ἄ. ἀναστένου Λέσβ. ἀναστίζω ΜΑελέκ. Ἐπιδόρπ. 9
ἄναστήνω Μακεδ. ἄναστήνω Α.Ρουμελ. (Σωζόπ.) Ἰων.
(Κρήν.) ἄναστήν-νω Κύπρ. ἄναστέν-νω Ἀπουλ. Σύμ.
ἄναστένω Ἰων. (Κρήν.) Κρήτ. Λέσβ. (Μυτιλήν.) Ρόδ. Τήλ. κ. ἄ.
ἄναστέν-νω Ρόδ. Ἀόρ. παθητ. ἀνέστη κοιν. καὶ Πόντ.
Προστ. ἀνάστα κοιν. καὶ Πόντ. (Κερασ. Τραπ.) ἄστα
Ἡπ. Κέρκ. Παξ. ἄνα Κύπρ. Μέσ. ἀναστεινῆμαι Θράκ.
(Μάλαρ.)

Τὸ μεσν. ἀναστένω, ὁ ἐκ τοῦ ἀρχ. ἀνίστημι. Τὸ
ἄστα καὶ ἄνα καὶ ἐν κειμένῳ τοῦ 16ου αἰῶνος. Πβ.
Ν. Ἑλληνομν. 13,66

1) Ἀνεγείρω, ἀνασηκῶν Κέρκ. Κύπρ. Στερελλ. (Με-
σολόγγ.): Ἀναστένει τοῖς καλαμωτές Μεσολόγγ. Ἀστ'
ἀπάνου - γλήγορα Κέρκ. Καὶ ἀμτβ. ἀνεγείρομαι Τσακων.
Συνών. σηκῶνομαι (ιδ. σηκῶνω). 2) Ἀνεγείρω,
κτίζω πολλαχ.: Πασκιὰν ἐνεστιάθη ὁ κόσμος (ἀφότου κτλ.)
Ρόδ. Νὰ πᾶ' ν' ἀνεστήσωμε τοὶ τράφους - τὸ δοῖχο ἀπὸν
γρεμίστηκε Κρήτ. || Ἄσμ.

Ὅντ' ἀνεστήθη ὁ οὐρανὸς καὶ θεμελιώθη ὁ κόσμος
καὶ ἔγινε ἡ θάλασσα τριγυροῦ μετὰ τὴν ἄμμο
Σωζόπ.

Φουντὰς ἄναστήθηκ' οὐ ντουνηῖς, γιννήθηκιν οὐ κόσμους,
τέτοιους θρηῖνους δὲ γίνηκι καὶ πόλιμους μιγάλους
Μακεδ.

Καὶ -ν-ἐκκλησιᾶς ἐνάστεσα καὶ μοναστήρια χτίσα
Σύμ. Ἡ σημ. καὶ ἀρχ. Πβ. Δημοσθ. Λεπτ. 68 «δεῦρ'
ἐλθὼν ἀνέστησε τὰ τεῖχη». Καὶ μεσν. Πβ. Χρον. Μορ.
στ. 7779 (ἐκδ. JSchmitt) «τὰ μοναστήρια τῶν Φραγκῶν
ὁμοίως καὶ τῶν Ρωμαίων, | τὰ ἔποιεν καὶ ἀνάστησεν διὰ
νὰ παρακαλοῦσιν» καὶ Μαχαιρ. 1,626 (ἐκδ. RDawkins)
«ἀνάστησεν τὸ ξενοδοχεῖον». 2) Ἀνιστῶ τινὰ θανόντα
κυριολ. καὶ μεταφ. κοιν. καὶ Πόντ. (Ἀμισ. Ἀργυρόπ.
Κερασ. Κοτύωρ. Οἶν. Ὁφ. Σάντ. Τραπ. Χαλδ.) Τσακων.:
Ὁ Χριστὸς ἀνέστησε τὸ Λάζαρο. Τὸ κρασί σου - τὸ φαγεῖ σου
καὶ νεκρὸ ἀναστένει. Ἡ μυρωδιά του νεκρὸ ἀναστένει κοιν.
Ἀνάστηνεν ποῦ τοῖς μυρωδικῆς του Κύπρ. Ἐν ἀναστήντα
τοῦ πενάτι (ἀναστένει τοὺς πεθαμένους. Ἐπὶ ποτοῦ ἀρί-
στου) Τσακων. || Φρ. Χριστὸς ἀνέστη! — Ἀληθῶς ἀνέστη!
(χαιρετισμὸς καὶ ἀντιχαιρετισμὸς τοῦ Πάσχα. Τὸ Χριστὸς
ἀνέστη ἐκ τοῦ γνωστοῦ ἀναστασίμου τροπαρίου «Χριστὸς
ἀνέστη ἐκ νεκρῶν κτλ.»). Ἐγινε ἀνάστα ὁ Θεός! (ἐπὶ μεγά-
λης ταραχῆς καὶ συγχύσεως. Ἡ φρ. ἐκ τοῦ ἐκκλησια-

